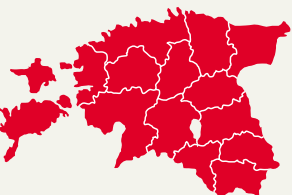

lk 2

Sven Mikser arutleb Eesti poliitika maine üle

lk 2

Karl-Martin Sinijärv kirjutab rahvast, rahast ja raamatutest

lk 4-5

Sotsid sinu lähedal

lk 7

Tormiline poolaasta Toompeal

suve-
päe-
vade
info
taga-
küljel

Hariduspoliitika vajab fookuse suunamist alusharidusele

Sotsiaaldemokraadid pööraksid hariduspoliitikas muutuste peasuuna praeguselt gümnaasiumi- ja kõrgkoolitasemel rabelemiselt alushariduse ja põhikooli poole. On ju selge, et hariduslik kihistumine on väljakujunenud juba põhikooli lõpuks ja seda klattida on hiljem üsna võimatu.

Taastaksime programmi „Igale lapsele lasteaia-koht“, reguleeriksime lasteaia-õpetajate palgad üleriigiliselt ning kinnistaksime omavalitsustele vastutuse alushariduse õppekava nõuete täitmise eest kõigi kooliminevate laste jaoks. Põhikoolidele koolipiirkondade kehtestamise ja omavalitsuste vahelise õppekohtade eest arveldamise lõpetamise abil tagaksime kõigile lastele õiguse õppimiseks oma tegeliku kodu lähedases koolis ja loobuksime laste katse abil esimesse klassi selekteerimisest.

Õpetajate töö ja töötasu normeerimisel piisab riigi keskmise palga tasemel oleva alamapalga

kokkuleppimisest ning tunnikoormuse ülempiiri kehtestamisest.

Ülejäänu võiks olla koolijuhi ja õpetaja poolt sõlmitava konkreetse töölepinguga määratud, kusjuures kooli palgafond peaks tulenema mitte pearahast vaid õppekavapõhisest tüüpkoosseisust.

Hädavajalik on ka nn ringiraha kehtestamine (arvestuslikult 200 eurot õpilase kohta) ja tasuta koolilõuna ka gümnaasiumiastmes. Puhtalt riigi-

gümnaasiumide (tingimata koos õpilaskodudega) loomine suuremates linnades ja maakonnakeskustes ei tohi tähendada jätkusuutlike keskkoolide sunniviisilist sulgemist maa-asulais ja väikelinnades, kus nad säilitavad paikkonna vaimset potentsiaali ja elujõudu.

Tasuta kõrgharidusest võime rääkida aga vaid juhul kui õppetoetus tagatakse tõepoolest sellisel määral, et see aitaks üliõpilastel pühenduda täiskoormusega õppimisele.

Jaak Allik
Riigikogu liige

Maksukoormus peab jagunema võrdselt

Sotsiaaldemokraatide maksupoliitikast on viimastel kuudel maaltud meeletuid kolle. Kui kogu seda jama uskuda, hakkaks mul endalgi hirmus. Kohati on jutt nii rumal, et isegi vaielda ei tasu. Vaadake, kui keegi toodab uudise, et tegelikult on Nestor kaamel, oleks kuidagi imelik teatada, et võtsime tõendi perearstilt ja loomaiast ning selgus, et ei ole.

Mida siis sotsiaaldemokraadid maksudest arvavad? Eesti maksusüsteemil on kolm peamist puudust:

Madalama sissetulekuga inimesed kannavad suuremat koormust, kuna maksavad protsendina oma sissetulekutest riigile rohkem makse;

Riigi maksutulud on suuresti sõltuvuses sellest, kas majandus kasvab või kahaneb;

Teadlikult lihtsaks tehtud maksustamine on küll odav administreerida, kuid ei luba maksude kaudu majanduselu ergutada.

Üksikisikuna tasume kõik makse. Nii siis, kui teenime tulu kui ka siis, kui seda tulu kasutame

kaupluses või bensiinijaamas. Nende viimaste ehk siis tarbimismaksude tase on kõrge. Madalama sissetulekuga inimestel kulub kõik ära ja nad maksavad täie rauaga nii oma tuludelt kui ostudelt. Kõrge sissetulekuga inimestel aga kogu teenitu tarbimisse ei lähe. Siit ka vajadus astmeliseks tulumaksuks ja siis maksaks nii 500 eurot kui 5000 eurot kuus teeniv inimene enam vähem sama protsendi oma tuludest riigile. Tar-

bimismakse ei tohiks aga suurendada, vaid peaks leidma võimalusi neid hoopis vähendada.

Maksude suurus sõltub aga ühiskondlikust kokkuleppesest. Mida on otstarbekas teha ühiskonnas koos, selle eest tuleb tasuda ka makse, sest ilma rahata ei tee ju midagi. Maksude langeamine on kindlasti populaarne tegevus, aga siis tuleks ka ausalt välja öelda, millise siiani ühiselt makstud teenuse eest peab igaüks ise maksma.

Eiki Nestor
Riigikogu liige

Urve Palo
SDE aseesimees

Paremerakondade poliitika soosib kastsüsteemi teket

Põhjamaade kogemused kinnitavad, et hästi läbimõeldud ja järjepideva riikliku perepoliitika realiseerumise tulemusena tõuseb perede kindlustunne homse päeva ees, väheneb laste vaesus ja suureneb sündivus.

Eestis peredel napib kindlustunnet üha rohkem. Paraku võib selles näha põhjus-tagajärgseoseid. Lastetoetus 19 eurot on püsinud samal tasemel kaheksa aastat järjest, lasteaiakohti napib, pere- ja tööelu ühitamine on raske, millele paraku ei paku lahendust ka väga jäik vanemahüvitise süsteem, huviringides osalemine ei ole paljudele taskukohane ja ka koolihariduse omandamises mängib vanema rahakott järjest suuremat rolli.

Tänases Eestis määrab noorte perekondlik taust otseselt kõrghariduses osalemise võimalused. Pole midagi imestada, et viimase aja uuringud näitavad, et üha enam inimesi jääb eluks ajaks kinni sellesse elujärjegruppi, millesse ta on sündinud. Selline kastsüsteemi tekkimine on otseselt paremerakondade poliitika tulemus.

Valitsusk koalitsiooni esindajad armastavad väita, et nende poliitika tulemusena ei elata tulevaste põlvete arvelt. Tegelikult on tulevased põlvjed juba täna sündinud ja vajavad nii turvalise lapsepõlve tagamiseks kui ka oma võimete väljaarendamiseks riigi tähelepanu.

Lapsed kasvavad suureks ja siis on juba hilja nende arengusse panustada. Tänane kokkuhoid laste arvelt, tähendab lisakulusid homme ja saamata jäänud tulusid riigile tulevikus. Eesti riigile oleks igati jõukohane tõsta nii lastetoetusi kui ka tagada lasteaia kohad ja tasuta võimetekohane haridus kõigile lastele. Küsimus on prioriteetides ja soovis seda teha.

Täna näib, et valitsuse ainuke selge soov on igale lapsele sündides hõbelusika asemel oma kast kaasa anda.

Kuidas Eesti poliitika pudipõll puhtaks pesta

Sven Mikser

SDE esimees

Kevelدل mängiti ühe poliitikateemalise raadiosaate avalauluna Kanada vanameistri Leonard Coheni lugu, kus sisaldusid järgmised read:

Everybody knows that the boat is leaking,

Everybody knows that the captain lied.

Everybody got this broken feeling

Like their father or their dog just died.

Ehk eesti keeli: kõik teavad ju, et paat lekib ja kapten valetab.

Kahjuks kirjeldavad need värsid üsna täpselt seda, kuidas ta-juvadel Eesti inimesed täna poliitikat.

On mõneti iseloomulik, et algusest peale ausate inimeste asemel – oma teada tunnen mina enamasti just selliseid – on hetkel Eesti poliitimaastiku päevakangelasteks ümberkasvanud pätid. See, et mõni polegi kunagi vargild käinud, ei tundu avalikkusele eriti usutav ega ole ammugi ajakirjanduse jaoks huvitav.

Aga tõsiasi, et kogu Eesti poliitika maine on Reformierakonna rahaskandaalis tõsiselt määritud, see kurtmine ei muuda. Ja kõik möönavad, et selle maine puhastamiseks tuleb midagi teha.

On huvitav kokkusattumus, et just päev enne oravate rahaskandaali lahvatamist esitasid sotsiaaldemokraadid taaskord Riigikogu menetluse erakonnaseaduse parandamise ettepaneku, mille kohaselt seataks parteide valimiskampaania maksumusele ranged piirid ja kutsutaks ellu sõltumatu audit, mille eesmärgiks on erapoolelt hinnata erakondade tegelikke kampaaniakulutusi.

See ei ole meie muidugi esimene kord tulla välja algatustega, mille eesmärgiks on vähendada hāmara taustaga raha – aga tegelikult igasuguse raha – mõju riigijuhitide poliitiliste otustele üle. Seni on need üleskutsed kõlanud suuremate ja rahakamate erakondade kurtidele kõrvadele. Aga oh imet – skandaali puhkemisele järgnenud nädala jooksul on nii peaminister kui ka Riigikogu spiiker jõudnud moka otstast möönda, et kampaaniakulude ülempiiri võiks tõsiselt kaaluda.

Just kulukate valimiseelsete reklaamikampaaniate osas toimuv võidurelvastumine on teinud Eesti võimuerakonnad nii aplaks kusttahes tuleva sponsorraha suhtes ja muutnud meie valimiskampaaniad, kui kasutada haridusministrilt laenatud moodsat sõna, üle igasuguse piiri “üledimensioneerituks”.

Olen veendunud, et on olemas üksainus viis, kuidas vähendada võimuparteide kiusatust konsolideerida oma võimu hāmara rahaga kinni makstud massiivsete valimiskampaaniate abil ja hoida varjatud motiividega ärihuve sekkumast Eesti seadusloomesse. Selleks viisiks on erakondade raha kulutamise võimaluste oluline piiramine. Ja mõistagi peab selline piirang käima koos sõltumatu ja professionaalse hinnaguga selle kohta, kas deklareeritud kulutused on vastavuses tegelikult läbi viidud kampaania maksumusega turul.

Võib ju küsida, miks peaksid sotsiaaldemokraadid üldse muutsema skandaali pärast, mis määrab eelkõige meie konkurentse. Selleks on üks väga hea põhjus: me tahame, et meid valitaks 2015. aastal Eesti riigitiiri hoidma mitte selle pärast, et kõik teised on hüllemad, vaid selle pärast, et meie programm Eesti edasi viimiseks on parim. Aga selle üle saame me avalik ruumis taas diskuteerima hakata alles siis, kui kogu Eesti poliitika rinnaesine on pisut puhtamaks kastid.

Rahvast, rahast, raamatutest

Kirjandusfestival müdiseb kohinal, maikuu tagaotsa ilm on, ütlemel, vaheldusrikas, vaatangi ilma ja inimesi. Vaatan, kuidas inimesed raamatuid ostavad. Ja ostmata jätavad. Ja seisavad heade raamatute ning raskete valikute ees. Eestikeelne kirjasõna ei ole odav. Eestikeelse ilukirjandusliku teksti tarbija ei ole jõukas. Nälgja majas ei ole, talvedki elatakse üle, aga raamatu jaoks enam ei jätku. Veel ei jätku. Kuidas siis nii? On ju käsil uuema iseolemise kolmas aastakümme. Võiks juba jaksata raamatuid osta. Või ei?

Miks inimene raamatu(id) ostab?

Julgen arvata, et tänapäeval suuresti lugemise eesmärgil. Seinasoojenduseks on odavamaid materjale olemas ning rammusa raamaturiili ühiskondliku prestiiži kahandamise nimel on klantsajakirjad ja arvamusloodrid aastaid tulemuslikku tööd teinud.

Ent millal inimene tõelise naudingu ja rõõmuga, kaasamõtlevalt loeb? Loeb, kui tal on aega ja meelelahu. Kui tema meeleilma püsivalt varjutavad vaimuvabad, aga eluliselt olulikum olmemured, järjelpüsimise õhedal õrrel tasakaalu hoidmine ja hirm langeda turvavõrguta tumevikku, siis tundub raamatulugemine millegi küllaltki kolmandajärgulisena.

Lisagem pilti viimastel aastakümnetel märkimisväärselt laienenud võimalused žanriliselt ülikireva meelelahutussliku leevenduse hankimiseks, kunsti eskapistlikumate vormide liikumise telepliiti ja ilmarvõrku ning raamat kumendab võimalikust lugejast veelgi eemamal.

Ei maksaks unustada ka asjaolu, et juba pikemat aega toimime elukeskkonnas, kus kõige kättesaadavamaks, vaevatumaks ning taskukohasemaks meelelahutuseks ja -lohtumiseks on vana kuri kārakas. Kui ühe korralikuma raamatu hinna eest kolm pudelit riigiviina kätte saab, pole valida keeruline. Etüüalkoholi toime on kohene ja võrdsele kohtlev, eelnev lugemus ei ole vajalik. Salavinast ei kõneleksi, salaraamatutest vast mõni teine kord.

Kuidas siis ikkagi nõnda?

Meile ju näidatakse mitmesuguseid arve ja jutt jumala õige, rehkenduste järgi oleme kõvasti etemas seisus kui paarikümne aasta eest. Aga raamatuid ei osta. Nojah. Numbrid ei väljenda paljutki, arvude taga on inimesed ja inimeste sees soostuks teised seosed. Inimene asub vaimselt ja geograafiliselt just seal, kus ta asub ja Eesti inimest ei õnnesta eriti teadmine, et ta on paljupalju rikkam keskmisest Libeeria kodanikust. Vahe Soomega vaatab aga iga päev näkku. Niisamuti on kolelda N.Liidu majanduslises tipus olnuil keeruline leppida eurotoonivaeseima liikme rolliga. Mis siis, et eurotoonis olemine iseenestest näitab selle maailma rahakamas klubis osalemist.

Objektiivseid põhjusi, ja sealjuures end üsna regulaarselt arvuliselt väljendavaid, on veelgi. Meimaalasega täpselt sama suure sissetulekuga bulgaarlasel või türklasel kuldub nii protsentuaalselt kui absoluutarvudes oluliselt väiksem osa rahast lihtlasteale küttekuludele.

Toasooja ja energia eest maksame me mitmekümne raamatu hinna kaheksal kuul kaheteistkümnest. Kui pilk

Foto: Priit Grepp

Järeldus on ühene

Jõukamaks saamise soovis olgu riigina või ükshaaval, aga parem, kui mõlemat moodi, ei ole midagi halba. Siin-ses kliimas on see lausa hädavajalik. Aga näha on, et senised nõksud ei tööta. Rahulikult ja konservatiivselt majanduse tuimalt tuisusel taliteel tamnudes jahtume me märkamalt, aga järjekindlalt enne urrideks kui koetud

“Eesti inimest ei õnnesta eriti teadmine, et ta on paljupalju rikkam keskmisest Libeeria kodanikust.”

“Praegune Eesti süsteem sai loodud siis, kui maksutada sai üksnes vaeseid, kuna kõik olid vaesed.”

renemine viiendiku võrra annab süsteemile ägeda ergastuse? Oi, kui hea on sotsiaaldemokraatlikus lehes niimoodi kirjutada.)

Või mõtleks, mis oleks, kui rakedaks astmelisust ja varieeruvust teistegi maksude puhul? ID-kaardi põhisel personaalseid lähenemisi annaks tänapäeva tehnika abil tekitada küll (esimese kolmekümne leiva pealt kuus käibemaksu ei maksa, järgmistel eest juba küll, kartulikrõpsude eest kohe ja kõrgemat, Lexuse puhul hoopis kolmandad lood jne).

Igasuguseid vahvaid asju võiks arutada ja enne poliitiliste silmaklappide kasutuselevõttu tuleks korralikult arvatada, kas üks või teine maks ka realselt tulu toob. Võib ju jube lahe olla rikkaid kiusu pärast maksutada või põhimõtteliselt lapikmaksu (flat tax) juures püsida, aga sel teemal ei tohiks küll teha midagi, millest selget kasu näha ei ole. Võimaliku mitteralhise kahjuga kaalutud kasu.

Aga nii pisikesel rahvakillu juures on kõik lihtsam, vead odavamad, mobiilsus suurem ja kogu ühiselu korraldus peaks olema suur erandide tegemise kunst. Numbrites väljendatavaid erandeid on arvutite ajastul üha lihtsam teha. Siiski, maksusüsteemist rääkides tu-

leks silmas pida, et ükski süsteem ei taha loobuda oma tulubaasist.

Praegune Eesti süsteem sai loodud siis, kui maksutada sai üksnes vaeseid, kuna kõik olid vaesed. Kahjuks ei taha see süsteem loobuda vaesusest kui oma toitepinnasest. Pigem jõukusest toituv süsteem oleks huvitet jõukuse suurendamisest. See tundub mulle enamvähem ainsa sisulise argumendina astmelise maksustamise kasuks.

Võib olla nii, et loominguise rahandamiseni jõuame siis, kui on peale kasvanud esimene põlvkond, kellel on sünnist saati mõnevõrra raha olnud. Eesti veekasutus ei saaks vist juhtida kodanik kõrbest, niisamuti ei saa üksnes vaesuskogemusega inimestelt eeldada tulutoovate süsteemide loomist ja käigushoidmist. Põline vaene võib kukkuda koorderdama või lartistama või isegi olukorda püsivana hoida, aga ta ei suuda seda kõike vaheldumisi ja õiges järjekorras teha. Sedalaadi loominguilisust loodan näha veel oma eluajal. Ikka selleks, et jaksataks raamatuid osta.

Alustuseks võiks nüüd minna ja mõned läbi lugeda.

Karl-Martin Sinijärvi
Kirjamees

Riik peab toimima inimohvriteta

Eesti riigijuhtimises on suunamuutus hädavajalik. Praegune maksu-, haridus- ega perepoliitika ei vasta inimeste vajadustele ning ei toimi nende huvides.

Sotsiaaldemokraatidel on selge visioon, kuidas olukorda parandada ning riik taas oma kodanikest hoolivaks muuta. Loomulikult vajab Eesti majanduskasvu ja oleme uhked, et see on Euroopa keskmisest suurem, kuid majanduskasv ei saa toimuda inimohvrite hinnaga.

Maksud on vahend

Maksud on vahend ühiskonna eesmärkide saavutamiseks mitte eesmärk omaette. Hea maksusüsteem peab olema terviklik ning võimaldama finants-eerida riigi vajalikke kulutusi. Seega tuleb ka maksusüsteemi vaadata läbi küsimuse “Millises Eestis me tahame elada?” ning alles seejärel uurida, palju see maksab ning kust leitakse võimalused meile kõigile hea riigi rahastamiseks. Loomulikult peavad maksud ka vähendama ebavõrdsust ühiskonnas, tunduma ühiskonnale õiglased, tagama konkurentsivõimelise ettevõtluskeskkonna ja looduskeskkonna säilimise ning vähendama majanduse tsükllilisust. Ennekoike – just nagu perekonna eelarve planeerimine algab eesmärkide seadmisest – peab ka makse vaatama poliitika tegemise katteallikana.

Neist põhimõtetest lähtuvalt töötavad sotsiaaldemokraadid välja maksu-muudatuste süsteemi. Täname maksudebatti on keskendunud üksikutele maksudele ning ei ole lähenenud maksupoliitikale terviklikult, mistõttu ei täida täna kehtiv süsteem korralikult ühtegi eelmainitud kriteeriumi.

Hariduse pealt kokkuhoida ei või

Haridusvaldkonnas oleme seisukohal, et kõige põhimõttelisemalt ja kiiremalt tuleb tegeleda kahe murekohaga: võrdsate haridusvõimaluste kättesaadavus ja kasvav hariduslik kihistumine ning õpetajakutse ja -ameti vähene väärtustamine nii materiaalselt kui moraalselt.

Sotsid on veendunud, et nende probleemide lahendamiseks tuleb vaadata kogu haridusmaastikku. Haridussüsteem on konservatiivne ja valed otsused seal võimenduvad meie noorte tuleviku hinnaga. Selle üksikute lülide kiirustav, opositsioonierakondade arvamus ignoreeriv ning asjahuvilisi ringkondi vähekaasav reformimine võib vaid probleeme ja vastuolusid suurendada.

Täiesti ummikusse viiv on lootus sisulisi haridusreforme teostades rahalisi vahendeid kokku hoida. Idee leida “sisemisi ressursse” näiteks õpetajate palgatõusuks on tegelikult oportunistlik jokk-skeem, sest kannatab mõni teine osa haridusest.

Lapsetoetus väarikamaks

Perekondade jaoks ei ole just julgustav aastaid 19 euro tasemel püsiv lastetoetus. Aastaid on sotsiaaldemokraadid seisnud selle kolmekordistamise eest - 57,5 euronil kuus. Vanemahüvitist peaks aga saada osadeks jagatult välja võtta kuni lapse kaheksa-aastaseks saamiseni, andes vanematele rohkem valikuid.

Lisaks perede rahalisele toetamisele saavad vanemad teha elu- ja karjääri-valikuid vaid siis, kui lapsehoid on mõistlikult kättesaadav. SDE algatatud riiklik programm “lgale lapsele lasteaiaaikoht” just selle eest seisabki.

Võimalusi Eesti inimeste elu paremaks ja turvalisemaks muuta on küll. Oluline on eesmärk ja sotsiaaldemokraadid on veendunud, et inimene peab olema esikohal.

Sotsiaaldemokraat

Sotsid sinu lähedal

Kas sul on mõni hea idee, mida oma kodukandis ellu viia tahaksid? Kas tead mõnda inimest, kes elu sinu kodukandis helgemaks teeb? Just praegu on õige aeg sotsiaal-demokraatidega ühineda, et kohalikel valimistel üheskoos õige asja eest seista.

Võta meiega ühendust, muudame Eesti üheskoos hoolivamaks!

Hiiumaa piirkond
Esimees: **Reet Kokovkin**
Kirjuta: reet.kokovkin@hiiumaa.ee
Helista: 51 78 597

Saaremaa piirkond
Esimees: **Jaanis Prii**
Kirjuta: jaanis@cassiopeia.ee
Helista: 52 01 967
Osakonnad: Sõrve, Saaremaa, Põide

Läänemaa piirkond
Esimees: **Neeme Suur**
Kirjuta: neeme.suur@riigikogu.ee
Helista: 50 72 228
Osakonnad: Lihula, Põhja-Läänemaa, Haapsalu

Tallinna piirkond
Esimees: **Andres Anvelt**
Kirjuta: andres.anvelt@sotsdem.ee
Helista: 52 47 747
Osakonnad: Haabersti, Kesklinn, Kristiine, Lasnamäe, Mustamäe, Nõmme, Pirita, Põhja-Tallinn

Harjumaa piirkond
Esimees: **Karel Rütli**
Kirjuta: karel.ryyttli@riigikogu.ee
Helista: 52 46 312
Osakonnad: Anija, Harku, Keila, Kiili, Kose, Kõue, Maardu, Paldiski, Rae, Saku, Saue, Saue linn, Vasalemma, Viimsi

Lääne-Virumaa piirkond
Esimees: **Rannar Vassiljev**
Kirjuta: rannar.vassiljev@riigikogu.ee
Helista: 56 215 610
Osakonnad: Haljala, Kadrina, Kunda ja Viru-Nigula, Rakke, Rakvere, Rakvere vald, Rägavere, Sõmeru, Tapa, Vihula, Vinni, Väike-Maarja

Ida-Virumaa piirkond
Esimees: **Jevgeni Ossinovski**
Kirjuta: jevgeni.ossinovski@riigikogu.ee
Helista: 55 45 420
Osakonnad: Jõhvi, Kohtla-Järve, Kiviõli, Narva, Toila, Vaivara

Järvamaa piirkond
Esimees: **Jarno Laur**
Kirjuta: jarno.laur@gmail.com
Helista: 51 67 879
Osakonnad: Ambla, Imavere, Koigi, Paide, Türi, Väätsa

Jõgevamaa piirkond
Esimees: **Mati Kepp**
Kirjuta: mati.kepp@gmail.com
Helista: 53 440 858
Osakonnad: Jõgeva, Palamuse, Põltsamaa, Saare-Voore, Tabivere, Jõgeva vald ja Torma

Tartu piirkond
Esimees: **Heljo Pikhof**
Kirjuta: heljo.pikhof@riigikogu.ee
Helista: 51 19 637

Tartumaa piirkond
Esimees: **Priit Lomp**
Kirjuta: priit.lomp@sotsdem.ee
Helista: 56 982 166
Osakonnad: Elva, Ülenurme, Rõngu, Nõo ja Rannu, Tartumaa

Põlvamaa piirkond
Esimees: **Sirje Tobreluts**
Kirjuta: sirje@laheda.ee
Helista: 50 50 993
Osakonnad: Laheda, Põlva linn, Põlva vald, Räpina, Värsk, Kanepi.

Võrumaa piirkond
Esimees: **Kalvi Kõva**
Kirjuta: kalvi.kova@riigikogu.ee
Helista: 52 16 732
Osakonnad: Antsla, Urvaste, Lasva-Sõmerpalu, Mõniste, Rõuge, Võru, Võru vald, Haanja ja Varstu.

Viljandimaa piirkond
Esimees: **Luule Tiirmaa**
Kirjuta: tluule@gmail.com
Helista: 53 459 012
Osakonnad: Karksi, Paistu, Põhja-Viljandimaa, Pärsti, Viljandi

Valgamaa piirkond
Esimees: **Rein Randver**
Kirjuta: rein.randver@riigikogu.ee
Helista: 50 19 926
Osakonnad: Valga, Tõlliste, Valgamaa

Raplamaa piirkond
Esimees: **Tõnis Blank**
Kirjuta: tonis.blank@mail.ee
Helista: 50 61 322
Osakonnad: Kohila, Raplamaa

Pärnumaa piirkond
Esimees: **Marianne Mikko**
Kirjuta: marianne.mikko@riigikogu.ee
Helista: 56 463 614
Osakonnad: Audru, Lavassaare, Paikuse-Sindi, Pärnu, Tahkuranna

Saaremaa piirkonna kontor
Lossi t 9, Kuressaare 93819
Kontaktisik: Önnela Raim
Tel: 56 631 788
E-mail: saaremaa@sotsdem.ee

Narva osakonna kontor
Tallinna mnt 9, Narva 20303
Kontaktisik: Anna Krainik
Vastuvõtt: E,T,N kl 12.00-15.00
E-mail: narva@sotsdem.ee

Tartu piirkonna kontor
Riia 13-23, Tartu 51010
Kontaktisik: Marianne Saard
Tel: 7 300 540
E-mail: tartu@sotsdem.ee

Erakonna kontorid

Peakontor
Sotsiaaldemokraatlik Erakond
Ahtri 10A, Tallinn 10151
Tel: 6116040
Faks: 6116050
E-mail: kantselei@sotsdem.ee

Lääne-Virumaa piirkonna kontor
Turuplats 7-3, Rakvere 44310
Kontaktisik: Reeli Reimann
Telefon: 53 328 400, 32 55 481
Faks: 32 23 636
E-mail: rakvere@sotsdem.ee

Pärnumaa piirkonna kontor
Lõuna tn 2, Pärnu 80010
Kontaktisik: Maire Lemmiksoo
Tel: 56 625 213
E-mail: parnumaa@sotsdem.ee

Koordinaatorid

Harju- ja Raplamaa
Astrid Ojasoon
Kirjuta: astrid.omasoon@okas.ee
Helista: 53 730 345

Tallinn
Kätlin Org
Kirjuta: katlin.org@sotsdem.ee
Helista: 56 670 706

Lääne- ja Ida-Virumaa
Reeli Reimann
Kirjuta: reeli.reimann@sotsdem.ee
Helista: 53 328 400

Tartu, Võru-, Valga-, Põlva-, Jõgeva- ja Tartumaa
Anne Aleksejev
Kirjuta: anne.aleksejev@sotsdem.ee
Helista: 53 401 591

Hiiu-, Järva-, Lääne-, Pärnu-, Saare- ja Viljandimaa
Peep Reidolf
Kirjuta: peep.reidolf@sotsdem.ee
Helista: 56 628 138

*Sotsiaaldemokraatliku Erakonna liikmete arv ligikaudu **5800**.*

Noorte asja teevad kõige paremini ikka noored!

Minult on tihti küsitud, et kes need noorsotsid on ja miks peaks üks Eesti noor üldse tahtma meiega liituda. Tavaliselt tekitab sõnaühend “poliitiline noorteühendus” eelarvamusi ja hirmu. Samas on palju neid noori, keda just poliitika tõmbab. Osaliselt poliitika, maailmavaate või ka tegevuste pärast on noorsotsidega viimase aasta jooksul liitunud üle 530 aktiivse noore üle Eesti. Mis on siis noorsotsides teisiti, et meie vastu nõnda suur usaldus on, ja ka sõna “poliitika” ei peleta paljusid tegusaid eemale?

Lauri Läänemets
Noorsotside president

Oleme liidrid üle maailma

Oma 14 klubiga katame pea-aegu terve Eesti, nii et kellel huvi on, leiab meid oma kodukohast kas lähemalt või veidi kaugemalt. Võime öelda, et oleme kogukonna liidrid - meie seas on õpilas- ja üliõpilasesindajaid, noortekogude ja -volikogude liikmeid, sportlasi ja kunstnikke.

Liikmete paljusus ei ole eesmärk omaette ega ka mitte tugevus. Meie tugevus on võime üle Eesti noorte soovid ja mured kokku koguda ning neile läbi omavalitsuste või parlamendi lahendusi otsida. Kui vaja, ei jää me ainult Eesti tasandile. Noorsotse leiab rohkem kui 160 riigist üle maailma. Peamine koostöö on meil Põhjala riikidega ning Euroopa noorsotside katusühendusega.

See tähendab, et meie noortel on sadu võimalusi mõõda maailma ringi liikuda, osaleda heategevusprojektides, vaadelda valimisi, õppida tundma kultuure ja otsida lahendusi paljusid noori puudutavatele probleemidele.

Eestis leiab küll noorteühendusi, kes on rahvusvahelise haardega, kuid neil puudub võimalus mõjutada tõhusalt noorte elu (välja arvatud katusühendused nagu ENL, EÜL, EÖEL). Samuti on meil poliitilisi noorteühendusi, kuid nende välissuhtlus, võrreldes sotsiaaldemokraatidega, on alles lapsekingades. Ühesõnaga, kui on huvi ja tahtmist, anname võimaluse teiste aitamiseks ja enda arendamiseks.

Meie tegevus on suunatud liikmete harmisele

Kõik meie liikmed ei soovi saada ilmingimata poliitikuks, pigem soovivad nad saada teadmisi, mis aitab poliitikat mõista ja seeläbi edukam olla. Võin mürki võtta, et meie hooajakoolis on kõigil võimalik kohata tulevsi ministreid, vallavane-

“Meie tugevus on võime üle Eesti noorte soovid ja mured kokku koguda ning neile läbi omavalitsuste või parlamendi lahendusi otsida.

maid, tippärimehi, kultuuritegelasi. Sellepärast on noorsotside üks peamisi eesmärke oma liikmete harimine, et meie toetusel lisanduks Eesti ühiskonda uusi liidreid.

2012. aasta kevadel valisid Noorsotsid endale järgnevaaks aastaks uue juhatuse. Pildil vasakult Reili Rand, Maris Siid, Elis Tootsman, Lauri Läänemets, Sten Nurmetsa, Karl Kirt ja Liina Vahter.

Hakkajad naised muudavad maailma

Paljud sotsiaaldemokraatliku maailmavaatega naised on ühinenud Naiskogu Kadri nime alla. Naiskogu Kadri on ühiskondlikult aktiivsete naiste vabatahtlik demokraatlik ühendus, mis on seltsinguna asutatud 1996. aasta 12. oktoobril. Naiskogu eesmärgiks on aidata kaasa Eesti riigi demokraatlikumaks ja inimkeskemaks muutmisele ja naiste ning meeste võrdsuslikkuse edendamisele, väärtustades ühiskonna tasakaalustatud arengut, osalusdemokraatiat ja inimestevahelist solidaarsust. Naiskogu loomulikuks liitlaseks on Sotsiaaldemokraatlik Erakond, kellega jagatakse ühiseid sotsiaaldemokraatlikke aateid. Naiskogu teeb koostööd ka teiste kodanikeühendustega, kellel on naiskoguga samad eesmärgid. Naiskogu liikmeks võib olla iga vähemalt 18-aastane teovõimeline naine, kes tunnistab naiskogu väärtusi ja eesmärke. Liikmeks astumiseks tuleb naiskogu juhatusel esitada kirjalik avaldus. Naiskogul on üle 450 liikme ja 14 tegutsevat piirkonda. Naiskogu kõrgeimaks juhtorganiks on üldkoosolek, kus valitakse Naiskogu president, asepresident, juhatus ja revisjonitoimikond kaheks aastaks. Naiskogu on alguse saanud Eesti esimesest poliitilisest naisorganisatsioonist – sotsiaaldemokraatlike naiste Tallinna klubist “Kibuvits”, mis loodi 1992. aasta detsembris, erakonnasise-ne sotsiaaldemokraatlike naiste ühendus aga 1993. aastal.

Ühiskondlikult aktiivsed naised väljaastumas oma õiguste eest.

Rohkem infot:
www.sotsdem.ee/mottekaaslased/naiskogu-kadri/
Küsimustele vastab meelsasti ka kadriide president Reet Laja
Tel: **51 82 818**
E-mail: laja@laja.pri.ee

Võimalus aktiivselt vananeda

Ühendus Vanemad Sotsiaaldemokraadid (VSD) on Sotsiaaldemokraatlikku Erakonda kuuluvate ja selle poliitikat toetavate vanemate sotsiaaldemokraatide koostöö vorm.

VSD eesmärgiks on:

• **julgustada ja innustada vanemaid sotsiaaldemokraate poliitikas osalema;**

• **aidata kaasa sotsiaaldemokraatide programmiliste eesmärkide saavutamisele;**

• **aidata kaasa vanemate sotsiaaldemokraatide teadmiste täiendamisele ühiskonnaelu ja poliitika küsimustes;**

• **muuta poliitika igale inimesele arusaadavamaks;**

• **kaasata eakaid poliitikasse eakatekeskse poliitilise tegevuse kaudu;**

• **ühendada ühiskonna erinevaid gruppe.**

VSD osaleb rahvusvahelises koostöös teiste Euroopa riikide sotsiaaldemokraatidest veteranidega ja kuulub ka European Senior Organisation in the PES (ESO) liikmete hulka.

Ühenduse Vanemad Sotsiaaldemokraadid eelkõige Vanemad Mõõdukad algatusrühm, eesotsas tolleaegse riigikogulase Enn Tartoga, moodustati 2001. aasta märtsis. Seoses erakonna nime muutmisega 2004. aastal, sai ka ühendus uue nime - Ühendus Vanemad Sotsiaaldemokraadid.

Lähem info:
www.sotsdem.ee/mottekaaslased/vanemad-sotsiaaldemokraadid
Infot jagab meelsasti ka VSD president Rein Karemäe
Tel: **50 24 822**
E-mail: rein.karemae@mail.ee

Tormiline poolaasta Toompeal

Juuni keskpäigas koguneb riigikogu oma III istungjärgu viimasele istungile, mis annab põhjust vaadata tagasi sotsiaaldemokraatide saadikute tegevusele.

Tänavune esimene poolaasta jääb meelde poliitiliselt kireva ja kohati lausa tormilisena. Sellesse aega mahuvad ACTA ja ka peaminister Andrus Ansipi arrogantse stiili vastu suunatud tänavaprotestid, õpetajate laiaulatuslik streik koos suurmeeleavaldusega Vabaduse väljakul, tulised vaidlused nii kõrgharidusreformi kui Euroopa finantskriisi lahenduste ja Kreeka abipaketi üle, aga ka Reformierakonna ümber lahvatanud rahastamiskandaal.

Enamik neist ühiskonnas laia vastukaja pälvinud sündmustest on saanud alguse riigikogust või olnud siis mõjutatud Toompeal langetatud otsustest.

Opositiooniliidrid

2012. aasta alguskuud lähevad ajalukku ka sellega, et Sotsiaaldemokraatlik Erakond tõusis veenvalt erakondade populaarsustabeli tippu. Kuigi pealtnäha võib parlamendi opositsioonierakonna töö tunduda vahel väheviljakas, on SDE fraktsioonil ja tema 19 liikmel kanda suur roll selles, et sotsiaaldemokraatlikud väärtused on muutunud Eesti inimeste jaoks üha olulisemaks.

SDE poliitikud on olnud konstruktiivselt kriitilised. Nad on aktiivselt kasutanud kõiki

Sotsiaaldemokraatide fraktsioon Valgamaal külastamas.

opositsiooni käes olevaid parlamentaarseid ja demokraatlikke vahendeid, et pakkuda omapoolset alternatiivi istuva valitsuse poliitikale. Opositsioonisaadikute ülesanne ongi tulla vajadusel välja valitsusest erinevate lahendustega, tegeleda parlamentaarse kontrolliga ja osutada võimulolijate sammude ohtudele.

Viimasel viiel kuuel kuul on saadikurühm tulnud välja kümnete eelnõude ja omapoolsete ettepanekutega arutelu all olevatesse seadustesse. Kui koalitsioon oleks arvestanud fraktsiooni parandustega, oleks teoksil olev kõrgharidusreform ka tegelikult arvestanud üliõpilaste vajadustega.

Sotsiaaldemokraatide algatatud õppetoetuste seaduse eelnõu lubaks jõustudes tudengitel õppimisele pühenduda.

Töötajate kaitsel

Palju vaeva ja energiat nõudis varem sotsiaaldemokraatide poolt loodu kaitsmine. Kevade üheks märksõnaks oli võitlus töötukassa reeglite ja tööseaduste ringitegemise vastu. Töölepinguseaduse muudatusi jõuga läbi surudes rikkus valitsusliit otseselt varasemaid kokkuleppeid ja pettis alatult töötajaid, kellele lubatud hüvitised nüüd ära nulliti. Eesti poliitika üheks hädaks on see, et opositsioonist tul-

“Valijate ja kodanikuühiskonnaga tuleb arvestada kogu aeg, mitte ainult valimiste eel.

nud head ja tuumakad ideed ei kõlba põhjusel, et nende esitaja on „valest“ erakonnast. Ehk siis eelnõu hääletatakse menetlusest välja, et tulla peagi välja sama ettepanekuga oma nime all.

Loodetavasti läheb seekord paremini sotsiaaldemokraatide eelnõul, mille eesmärgiks on muuta alaealiselt seksi ostmise kuriteoks ja aidata nii kaasa prostitutsiooni ja inimkaubanduse vähendamisele. Vähemasti ministrid on sõnades seda karistusseaduse täiendust toetanud.

2012. aastal jätkas fraktsioon ka oma maakonnavisitide traditsiooni ning külastas Valgamaad, Ida-Eestit ja Lääne- ja Harjumaad, Pärnumaad ning Järvamaad.

“Meie visiidid keskenduvad eeskätt sellele, milliseid muudatusi oleks vaja riigi poliitikas ja seadusandluses teha, et tagada kogu Eesti areng ja

luua konkurentsivõimeline elu- ja ettevõtluskeskkond ka väljaspool suuremaid keskusi,” on öelnud Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ja fraktsiooni esimees Sven Mikser.

Sotsiaaldemokraadid jäävad Toompeal edasi hoidma neile omast asjalikkust ja populismivabaja joont. Sõltumata sellest, kas ollakse valitsuses või opositsioonis, on SDE alati ajanud vastutustundlikku poliitikat. Erinevalt teistest erakondadest leiab SDE, et valijate ja kodanikuühiskonnaga tuleb arvestada kogu aeg, mitte ainult valimiste eel.

Kai Kalamees
SDE fraktsiooni nõunik

Kirjad Brüsselist: Euroopa uus eelarve on Eestile oluline

Ivari Padar
Euroopa Parlamendi liige

Kuigi endale tundub, et ei mõödu päevagi, mil ma ei annaks Eesti ajakirjandusele mõnda intervjuud või kommentaari Euroopas toimuvast, kuulen ikkagi inimesi aeg-ajalt küsivat, millega europarlamentis tegeletakse ja millega Ivari Padar seal tegeleb. Nii soovingi sind, hea lugeja, ajalehe Sotsiaaldemokraat kaudu teavitada, mis Euroopa sündames toimub ning kuidas siin peetavad arutelud ja sündinud otsused mõjutavad meid ja Eestit.

Kahes linnas, Brüsselis ja Strassbourgis istungeid pidav Euroopa Parlament on ainus Euroopa Liidu institutsioon, mille liikmed valitakse liikmesriikidest otsevalimistel. Parlamendi moodustavad 754 saadikut, kes kuuluvad ühtekokku seitsmesse

poliitilisse gruppi. Mina kuulun parlamendi sotsiaaldemokraatide ja demokraatide ehk S&D fraktsiooni, mis oma 187 liikmega on Euroopa Rahvapartei fraktsiooni järel suuruselt teine parlamendifraktsioon. See annab selgelt tunnistust sellest, et esindame siin suurt poliitilist jõudu ning meie häälel on kaalu.

Lisaks poliitilistele gruppidele kuulub iga parlamendiliige ka teemakomisjonidesse. Neid on 20 ning see tähendab, et kuuel Eesti saadikul on päris raske neid kõiki korraga haarata. Tegutsen ametlikult majandus- ja rahanduskomisjoni ja regionaalkomisjoni, ühtlasi kuulun ka organisatsioonilise tegevuse, korruptsiooni ja rahapesu tõkestamise erikomis-

“Viimaste aastatega on europarlamenti roll raha jagamisega seotud otsuste juures suurenenud.

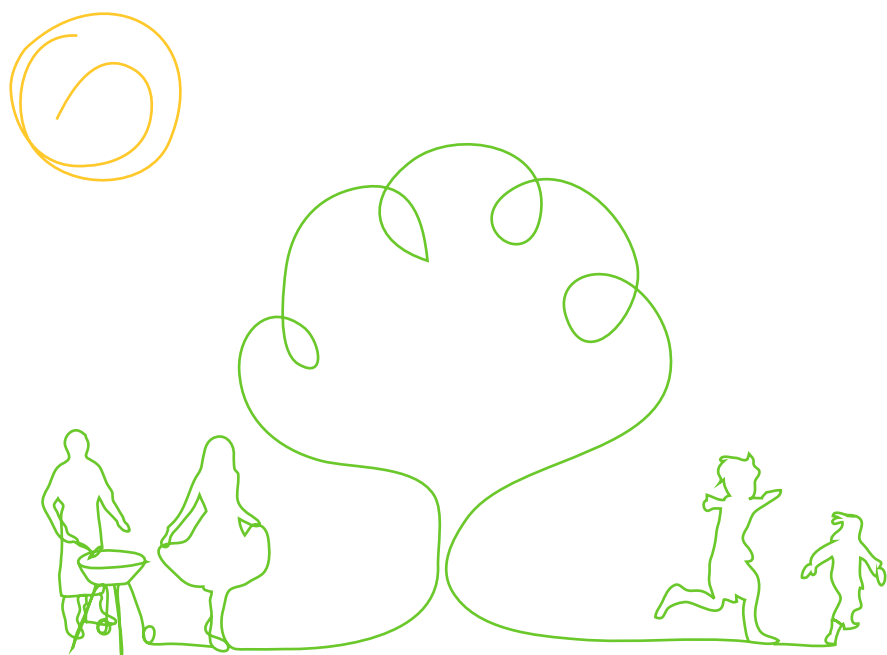
Saadikute hobiaid - pildil istub Ivari Padar oma Gaz-63 kabiinis keset Pihkva linna.

joni. Ametlikele komisjonidele lisaks olen võtnud endale kohustuseks tegeleda põllumajandustemaatikaga – vana arm ei roosteta! Hetkel on kõige põletavam küsimus euroliidu ühine eelarve aastateks 2014–2020. On ju vana tarkus, et seal kus jagatakse, seal ka vaieldakse. Eesti ei tohi unustada, et oleme seni õige palju Euroopa ühist raha oma riigi jaoks kasutanud. Tänavuseski riigieelarves on pea iga viies euro pärit Euroopa Liidult. Ehk teisisõnu, ilma selle olulise abita ja pelgalt enda maksurahaga suudak-

sime me häda pärast katta sotsiaalkulutused ja pidada ülal riigiparaati, investeeeringute poole pealt imeksime näppu. See on tegelik olukord ja kõikide otsuste langetamisel tuleb sellega arvestada. Viimaste aastatega on europarlamenti roll raha jagamisega seotud otsuste juures suurenenud. Kui näiteks aastatel 2007–2013 oli põllumajandusele antava raha otsustamisel lõppotsuse koht ministrite nõukogul ehk kõikide liikmesriikide põllumajandusministritel, siis aastateks 2014–2020 tehtavate otsuste puhul ühtegi

otsust europarlamenti jaa-sõnata ei tule. Ning siin ei tasu unustada, et saadikuid on 754, ent Eesti esindajaid üksnes üks. See tähendab, et mõistlike ja kõiki osapooli rahuldavate otsuste tegemisel tuleb väga palju arvestada ka erinevate kolleegide seisukohtadega. Ehk – lihtsalt kaikkaviibutamisega vaadatakse sind siin kui keskpärast lolli ja kehitatakse õlgu.

Põllumajanduse kõrval teine meie jaoks oluline otsuste koht on regionaalpoliitika. Täna arutluse all oleva toetuskava eelarve kasutamise kord on arutluseks hea, aga vajab Eesti kontekstis kindlasti täiustamist. Nii ei tohiks sisse jääda klausel, et liikmesriik saab kasutada neid vahendeid kuni 2,5 protsendi ulatuses sise-majanduslikust kogutoodangust. Põllumajanduse ja regionaalvahendite kokku moodustav euroliidu ühist eelarvest enam kui 85 protsenti. Need on lühidalt kokkuvõetult näited mõnest hetkel käimas olevast arutelu. Kõigist meid puudutavatest aruteludest europarlamentis annan teile jätkuvalt teada.

SÜVEPÄEVAD

Tule Sotsiaaldemokraatliku Erakonna suvepäevadele

13. – 15. juulil Käsmus, Lainela puhkekülas.

Reede 13. juuli

14.00- 22.00 Saabumine, majutamine
15.00-16.00 Juhatuse koosolek
16.00- 18.00 Volikogu koosolek
19.00- 20.00 Õhtusöök
20.30- Suvepäevade avamine.
Esimehe sõnavõtt, lipu heiskamine
20.45- Õhtune eeskava
"Eesti Sotsib Supersaadet"
23.00- Öölaulupidu ja disko

Laupäev 14. juuli

08.30- 10.00 Hommikusöök
10.00- 11.00 VSD arutelu
11.00- 12.00 võrkpall
11.00- 12.00 Mälumäng
12.00- 18.00 Poliitilised töötodad
12.00- 13.00 Eesti- Liivimaa jalgpall
13.00- 14.30 Lõunasöök
14.30- 16.30 Teatevõistlused
17.00- 18.00 Korvpall riigikogu
vs erakonna liikmed
18.30- 19.30 Õhtusöök
20.00- 21.00 Tund Sven Mikseriga,
Auhinnatseremoonia
21.00 Kontsert- tantsuõhtu
ansambel Regatt

Pühapäev 15. juuli

07.00- 08.00 Hommikumatk
08.30- 10.00 Hommikusöök
10.00- 11.00 Suvepäevade lõpetamine,
lipu langetamine. Territooriumi korras-
tamine ja kojusõit

Registreerunuks loetakse sind siis, kui oled endast teada andnud telefonil **56 670 706** või **katlin.org@sotsdem.ee** ning oled tasunud osavõtutasu. Ülekande selgitusse kirjuta kindlasti suvepäevad ja nimed, kelle eest makstakse.

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna arveldusarved:

SEB Pangas **100 220 002 600 09**
Swedpangas **22 101 567 4174**

Ööbimine telgis:

Lapsed (3-7 aastat) - **2€**
Noored (7-21 aastat) - **5€**
Mittetöötavad noorsotside ja
VSD liikmed (al 65 aastast) - **8€**
Täiskasvanud **15€**

Osalustasu sisaldab ööbimist,
programmi ja 5 söögikorda!

Ööbimine toas:

Lapsed (3-7 aastat) - **4€**
Noored (7-21 aastat) - **7€**
Mittetöötavad noorsotside ja
VSD liikmed (al 65 aastast) - **12€**
Täiskasvanud **20€**

TOAD on väljamüüdud

LISAKS:

Kohapeal on avatud kohvik-baar
Grillida on võimalik grilliplatsil.
Grillisütt kohapeal müügis ei ole,
see tuleb endal kaasa varuda.
Registruuris on võimalik osta
erakonna meeneid ja maksta
liikmemaksu.

Info täieneb erakonna kodulehel
www.sotsdem.ee/suvepaevad/

**16. juunil, kell 19,
Vanakupja taluõuel,
Sagadi külas,
Vihula vallas**

LÄÄNE-VIRUMAA JAANITULI

Pakume sööki-jooki

Toimuvad traditsioonilised jaanimängud,
lustakad auhinnad Plaati keerutab piirkonna
esimees isiklikult

OSAVÖTUTASU **3€**

Täpsem info: Reeli Reimann, 53328400,
reeli.reimann@sotsdem.ee

Retsept

Piretite soe salat

Minu hea sõber ütleb, et ma ei oska süüa teha, küll aga oskan häid salateid valmistada. Siin siis üks mõnus ja värske soe salat, mis on kiiresti ja lihtsasti tehtav, kerge, toitev ning meeldib kogu perele.

Koostis:	2 muna
4-5 tomatit	300 g kana
0,5 kurki	2 röstsaiaviilu
paprika maitse järgi	majonees
1 sibul	koor
4-5 värsket kartulit	ketšup

Valmistamine:

Valmista ette salati põhi – tükelda tomatid, kurk ja paprika (kui see väga ei meeldi, võib välja jätta). Sega segamini natuke oliiviõli ja aroomisoola. Pane keema kaks muna ning rösterisse kaks röstsaiat.

Võta kaks panni. Pool ja pool sibulat tükelda neile kahele pannile. Ühel pannil prae tükeldatud kana ning teisel kartul.

Salati juurde sega kaste koorest, majoneesist ja ketšupist, maitsesta soola ja pipraga. Kui kõik valmis, siis vala ettevalmistatud tomati-kurgi salatile peale kihiti praetud kartul ja kana, seejärel laota tükeldatud muna ning kuubikuteks lõigatud röstsai (Ära sega!).

Tehtud kastet saab hiljem tõsta igaüks maitse järgi taldrikul olevale salatile. Ja sööma asu ikka siis, kui pealmised koostiosad veel soojad.

Mõnusat suve soovides,
Piret Hartman
SDE tegevjuht

